

นักบัญชีไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Thai Accountant for ASEAN Economic Community

¹ปรศันย์ กายพันธ์ ²นธี เหมมันต์
¹Prassanee Kaiyapun, ²Natee Hemmant

¹ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
² สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Accountancy Branch, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Srivijaya
Accountancy Branch, Hatyai Business School, Hatyai University
Email: prassanee93@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีในภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามจำนวนประชากร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 372 ราย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 33-40 ปี มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปัจจุบันปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชีในตำแหน่งผู้ทำบัญชีอิสระ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี 5-10 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ทางด้านวิชาชีพบัญชี 10-20 ชั่วโมงต่อปี ประเด็นความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีไทยโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่านักวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มากที่สุด รองลงมาเป็นทักษะทางปัญญา และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานและทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทย พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งงานต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

คำสำคัญ: ทักษะวิชาชีพ นักบัญชี ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Abstract

The objectives of the research 1) to study the profession readiness of Thai accountants for the ASEAN and 2) to compare the profession readiness of Thai accountants classified by individual factors which were sex, age, educational levels, experience. The population for this research consisted of the accountants profession listed in the Southern part. The researcher specified the size of sample group by using the formula in case of knowing the numbers of population. The size of sample group was 372 persons and using stratified random sampling. The questionnaires were used as the tool in collecting the data. The research result revealed that:

Most of the sample group was female in the age of 33-40 years with the educational level in bachelor's degree. They worked in accounting in the position of freelance accountant. They have 5-10 years of experience in accounting and most of them had been trained with accounting knowledge for 10-20 hours per year. The issue of professional readiness of Thai accountants in the entire picture was in the high level. When considering each issue, it was found that the accountant had the

readiness in the interactive skills between persons and the communication in the high level. The less was the intellectual skills, practical academic skills and duties, and skills in individual characteristics.

Regarding the analysis and comparison on the professional readiness of Thai accountants, the hypothesis test revealed that:

The sample group with different educational levels and work experience had different profession readiness in accounting with the statistically significance at .05 agreed with the hypothesis. Meanwhile, the group with different sex, age, and job positions did not have different profession readiness in accounting. This disagreed with the hypothesis.

Keyword: Professional Skill, Accountants, ASEAN Economic Community

Paper type: Research

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งและเป็นจุดกำเนิดของอาเซียนซึ่งกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปีพ.ศ. 2558 สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาคือการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า แรงงานฝีมือ การบริการ การลงทุน และ เงินทุน ตามแผนปฏิบัติการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC Blueprint (กลุ่มพหุภาคี สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ, 2554)

การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรวมตัวกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นไปในลักษณะของการอำนวยความสะดวกในการขอขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตทำงานของแรงงานวิชาชีพระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน โดยในปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน(Mutual Recognition Arrangement: MRA) เพื่อรับรองคุณสมบัติแรงงานให้สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้สะดวกยิ่งขึ้นซึ่งบัญชีเป็นวิชาชีพสาขาหนึ่งที่จะต้องเปิดเสรีภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ซึ่งการให้บริการด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชีและการจัดทำบัญชีนั้นกลุ่มประเทศในอาเซียนอื่นสามารถถือหุ้นร่วมกับไทยไม่เกินร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียน และจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติต้องน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทดังกล่าวโดยนักบัญชีอาเซียนเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย กรณีบริการจัดทำบัญชีสำหรับยื่นแบบภาษีให้กับบริษัทในเครือหรือในกลุ่มของบริษัทต่างชาตินั้น กลุ่มประเทศในอาเซียนสามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียนและสามารถดำเนินธุรกิจได้เฉพาะในลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture) กับบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้นและนักบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนสามารถเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย (จินตนา ชัยวรรณการ, 2555)

จากการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น พบว่าทุกสาขาวิชาชีพต่างให้ความสำคัญและมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นโดยเฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้มีการให้ความสำคัญต่อการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่

กำลังจะมาถึงในปี 2558 โดยมีการลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services หรือ AFAS) ซึ่งได้ระบุหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การสอบและประสบการณ์ กระบวนการให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสารและระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติสากล ซึ่งตามกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียนเรื่องคุณสมบัติในการเป็นนักบัญชีต่างชาติในเรื่องการศึกษามหาวิทยาลัยประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงว่า นักบัญชีอาชีพ (PPA) ของประเทศสมาชิกซึ่งขอให้มีการยอมรับในอีกประเทศสมาชิก ต้องได้รับการศึกษาตามเงื่อนไขที่มีผลบังคับใช้อยู่ในประเทศแหล่งกำเนิด ซึ่งหนังสือรับรองการศึกษาของบุคคลนั้นอาจถูกประเมินและยอมรับโดยคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) ของประเทศผู้รับว่าผ่านเกณฑ์เงื่อนไขทางการศึกษาในประเทศผู้รับใบอนุญาต ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นนอกเหนือจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) กำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตอื่นๆ ในการประกอบวิชาชีพ ประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กฎระเบียบภายใน จะต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถในการอำนวยความสะดวกให้นักบัญชีอาชีพ (PPA) ของประเทศสมาชิกอื่นได้รับการอนุมัติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี

ด้านการแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถประเทศสมาชิกอาเซียนยอมรับถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดให้นักบัญชีอาชีพ (PPA) ซึ่งขอให้มีการยอมรับในประเทศนั้น แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการประกอบวิชาชีพ เพื่อสร้างความมั่นใจว่า นักบัญชีอาชีพ (PPA) มีความรู้ความสามารถครบถ้วนตามกฎระเบียบภายในของประเทศผู้รับและด้านประสบการณ์: นักบัญชีอาชีพ (PPA) ที่ต้องการให้มีการยอมรับจะต้องมีประสบการณ์ครบถ้วนตามความต้องการที่ระบุไว้โดยประเทศผู้รับมาตรฐานและแนวทางของสภาวิชาชีพบัญชีนานาชาติ(IFAC) : ประเทศสมาชิกอาเซียนควรที่จะนำเอามาตรฐานและแนวทางของสภาวิชาชีพบัญชีนานาชาติ (IFAC) มาใช้ในการกำหนดความสามารถด้านวิชาชีพและคุณสมบัติต่างๆ สำหรับการประกอบวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกอาเซียน ภายใต้

กฎระเบียบภายในของประเทศสมาชิกนั้นๆ (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555)

ในขณะที่สภาวิชาชีพบัญชี (FAP) มีการปรับเลขนมาตรฐานบัญชีให้สอดคล้องและนำมาตราฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standard - IFRS) มาใช้อย่างเต็มรูปแบบพร้อมทั้งจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานสอบบัญชีเพื่อความพร้อมต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ (สภาวิชาชีพบัญชีไทย, 2555) ซึ่งการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทางด้านวิชาชีพบัญชีมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีจะต้องพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพให้มีความพร้อมซึ่งมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants: IES) มีจำนวน 8 ฉบับ ซึ่งฉบับที่ 3 เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะวิชาชีพ กำหนดไว้ว่าทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2556) ซึ่งเมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีพื้นฐานทักษะทางวิชาชีพดังกล่าวจะส่งผลให้การปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งทักษะวิชาชีพบัญชีดังกล่าว มีรายละเอียดสอดคล้องกับการเป็นนักบัญชีมืออาชีพของอาเซียนซึ่งกำหนดไว้ว่านักบัญชีในประเทศอาเซียนต้องมีความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีที่เป็นสากล ความพร้อมในการศึกษากฎหมาย ข้อบังคับ ภาษีอากร ความพร้อมด้านการสื่อสาร การปรับตัว ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความพร้อมด้านทัศนคติและจริยธรรม (ฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี, 2557)

ทั้งนี้เมื่อนักวิชาชีพบัญชีไม่ตระหนักถึงความสำคัญทางด้านทักษะวิชาชีพและการเตรียมความพร้อมเมื่อมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจส่งผลให้นักวิชาชีพบัญชีจากประเทศอาเซียนเข้ามาประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยรวมถึงสำนักงานบัญชีไทยอาจสูญเสียแรงงานให้กับสำนักงานต่างชาติ ซึ่งการให้บริการของสำนักงานบัญชีไทยไม่มีความหลากหลายและมีมาตรฐานระดับสากลเทียบเท่าสำนักงานบัญชีของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้อาจเป็นช่องว่างให้สำนักงานบัญชีของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนเข้ามาครอบงำกิจการเพื่อขยายส่วนแบ่งทางการตลาดมากขึ้น ส่วนในประเด็นของคุณภาพและความเป็นสากลในเชิงวิชาชีพของนักบัญชีไทยในระดับบุคคลอาจจะต้องมีความกระตือรือร้นเพื่อหาประสบการณ์ความรู้ใหม่ ๆ โดยนักบัญชีควรเริ่มต้นศึกษาติดตามข้อมูลเกี่ยวกับ AEC ให้มากขึ้นเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่างๆ ทั้งในแง่ของการใช้เทคโนโลยีด้านข้อมูลด้านวิชาการ ความเปลี่ยนแปลงเรื่องภาษีอากร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีศุลกากร มาตรฐานบัญชีทักษะทางด้านวิชาชีพ ฯลฯ ซึ่งล้วนมีผลกระทบต่อกิจการทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังต้องปรับตัวรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ พัฒนาภาษาอังกฤษและอาจจะต้องเรียนรู้ภาษาอาเซียนภาษาที่สองซึ่งไม่อย่างนั้นแล้ว จะเป็นโอกาสให้

นักบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนเข้ามาทำงานในประเทศไทย ทั้งนี้อาจเกิดการแข่งขันกันจนทำให้นักบัญชีไทยว่างงานได้ซึ่งประเทศที่อาจจะเข้ามาเป็นคู่แข่งในการทำงานกับนักบัญชีไทย ได้แก่ นักบัญชีจากประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกันกับประเทศไทยหรือประเทศที่เจริญกว่าซึ่งได้แก่ สิงคโปร์และมาเลเซีย รูปแบบการเข้ามาทำงานของนักบัญชีต่างชาติจะเป็นรูปแบบการเข้ามาทำงานกับบริษัทในประเทศของตนที่มีมาลงทุนในประเทศไทย หรือแม้แต่กับบัญชีฟิลิปปินส์ อาจเป็นอีกกลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีบริษัทฟิลิปปินส์มาลงทุนในประเทศไทยมากนักก็ตาม แต่ด้วยความสามารถในภาษาอังกฤษที่โดยเฉลี่ยมีมากกว่านักบัญชีไทยและค่าตอบแทนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรืออาจน้อยกว่านักบัญชีไทย นักบัญชีฟิลิปปินส์จึงเป็นอีกชาติหนึ่งที่มีโอกาสเข้ามาทำงานในประเทศไทยหลังเปิดเสรีอาเซียนในปี 2558 (สภาวิชาชีพบัญชี, 2556) แต่ทั้งนี้ไม่เฉพาะการเข้ามาปฏิบัติงานด้านบัญชีจากประเทศอื่น ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทยยังม่โอกาสในการเข้าไปประกอบวิชาชีพบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ โดยอาจมีการเลือกเข้าไปประกอบวิชาชีพบัญชีในกลุ่มประเทศที่ต่อยกว่าประเทศไทย เช่นกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว พม่าและเวียดนาม) และอินโดนีเซีย โดยช่องทางสำหรับนักบัญชีไทยที่ง่ายที่สุดคือการติดตามนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในประเทศดังกล่าว ซึ่งประเทศทั้ง 5 ประเทศนับว่ามีนักบัญชีอยู่อย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเข้านักบัญชีที่ได้มาตรฐานจากต่างประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักบัญชีไทยที่จะรุกเข้าไปในประเทศกลุ่มดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 นักวิชาชีพบัญชีไทยที่มีเพศต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน
- 3.2 นักวิชาชีพบัญชีไทยที่มีอายุต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน
- 3.3 นักวิชาชีพบัญชีไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน
- 3.4 นักวิชาชีพบัญชีไทยที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน
- 3.5 นักวิชาชีพบัญชีไทยที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน

4. การทบทวนวรรณกรรม

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแสดงถึงเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรสมาชิกนั้นถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามในเรื่องการเตรียมและพัฒนาประกอบวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานเหล่านั้นสร้างส่วนประกอบที่สำคัญของเนื้อหาและกระบวนการศึกษาและพัฒนาในระดับที่มุ่งหมายให้ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติตามโดยนานาชาติ ดังนั้น องค์กรสมาชิกต้องพิจารณาข้อกำหนดเหล่านี้แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอยู่ภายใต้กฎหมายและข้อบังคับของแต่ละประเทศแต่ต้องเป็นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือและสูงใจผู้มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของประเทศต่างๆ เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants: IES) มีจำนวน 8 ฉบับ ซึ่งฉบับที่ 3 จะเกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะวิชาชีพ กำหนดไว้ว่าทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2556) 1) ทักษะทางปัญญา แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ (รวมความรู้จากหลายด้าน พยากรณ์และได้มาซึ่งข้อสรุป) และการประเมิน สิ่งสำคัญคือ บุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องบรรลุระดับสูงที่สุดของทักษะเหล่านี้ ณ ช่วงเวลาที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะทางปัญญาทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจและใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ 2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง การวัด การรายงาน และความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ 3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ทศณคติและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยการเรียนรู้และการปรับคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งรวมถึงการจัดการตนเองความคิดริเริ่ม อิทธิพล และการเรียนรู้ด้วยตนเองความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลาความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทศณคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจรวมถึงความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 4) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอ การพูดคุย การรายงานและการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน 5) ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งจะมีการเรียกร้องให้แสดงบทบาทเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายทีมงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบองค์กรจะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบโลก ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

จากมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีทักษะในการปฏิบัติงาน 5 ทักษะวิชาชีพซึ่งเมื่อมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทางสาขาวิชาชีพบัญชีได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพของวิชาชีพบัญชีไทย จึงได้ดำเนินการมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีไทยไม่ว่าจะเป็น การปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ การเพิ่มบทบาทของสภาวิชาชีพบัญชีในฐานะผู้นำองค์กรวิชาชีพระหว่างประเทศ การจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชีการจัดหลักสูตรอบรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี การจัดทำฐานข้อมูลด้านวิชาการและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านบัญชีให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป ทราบ รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านวิชาชีพบัญชี (คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชีและคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านบัญชีบริหาร, 2556) ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเบื้องต้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเมื่อมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ทักษะที่สำคัญในการสื่อสารเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงมีความจำเป็นต้องมีทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งนับเป็นทักษะที่สำคัญเพราะเป็นสื่อกลางในการรับข้อมูลข่าวสาร การแสวงหาความรู้ การศึกษาต่อ ฯลฯ ซึ่งนักวิชาชีพบัญชีที่มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร

จากข้อมูลตัวเลขจำนวนผู้พูดภาษาต่างๆ ทั่วโลกของ Ethnologue 16th edition ในปี 2009 แสดงให้เห็นว่า ภาษาที่มีผู้พูดมากที่สุดในโลกนั้น 3 ลำดับแรก คือ ภาษาจีนกลาง ประมาณ 1,213 ล้านคน ภาษาสเปน ประมาณ 329 ล้านคน และภาษาอังกฤษ ประมาณ 328 ล้านคน ขณะที่ ข้อมูลตัวเลขจาก UNESCO ระบุว่า ภาษาที่มีการพูดกันมากที่สุดในโลกเรียงตามลำดับ คือภาษาจีนกลาง ภาษาอังกฤษ และภาษาสเปน นอกจากนี้ ภาษาที่ได้กำหนดให้ใช้ในสหประชาชาติมีด้วยกัน 6 ภาษาสำคัญคือ จีนกลาง อังกฤษ สเปน อาหรับ รัสเซีย และฝรั่งเศส (จิราวุธ รัตนไพฑูริย์ชัย, มปป.) จะเห็น

ได้ว่า ความสอดคล้องกันของข้อมูลตัวเลขดังกล่าวข้างต้น ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทั้งภาษาจีนกลาง และภาษาอังกฤษ ในฐานะที่เป็นภาษาที่ทั่วโลกใช้ในการสื่อสารระหว่างกันในโลกปัจจุบัน อีกทั้ง กฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ก็ได้บัญญัติว่า "The working language of ASEAN shall be English" ที่กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการทำงานของอาเซียน นั้นหมายถึง ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่ใช้ในการระหว่างการประชุม การโต้ตอบทางจดหมาย การจัดทำรายงานการประชุม ผลการพิจารณา และมติที่ประชุม ตลอดจนการจัดทำคำแถลงการณ์ และปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ของอาเซียน

ส่วนความจำเป็นที่จะต้องเรียนภาษาอาเซียนนั้น เห็นว่า ควรจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาษาอังกฤษ ก่อนเนื่องจากการใช้ภาษาอาเซียนยังคงมีอยู่แค่ในวงแคบๆ เฉพาะแค่คนบางกลุ่มเท่านั้น เช่น มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องอยู่ในแถบชายแดนที่ติดต่อกับประเทศนั้นๆ เพื่อจะรองรับการเดินทางข้ามประเทศตามชายแดนของนักท่องเที่ยวที่จะมีจำนวนมากขึ้นเมื่อเปิดเสรีอาเซียนแล้ว อย่างไรก็ตาม หากภาครัฐเล็งเห็นถึงการเพิ่มศักยภาพในการผลิตบุคลากรให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอาเซียน และภาษาอื่นที่ขาดแคลนเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้แก่แรงงานไทย เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสให้แรงงานไทยสามารถออกไปแข่งขันในเวทีอาเซียนได้ (จิราวุธ รัตนไพฑูรย์ชัย, มปป.)

ทั้งนี้คุณสมบัติการเป็นนักบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนของแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับข้อกำหนดคุณสมบัติของประเทศนั้น เช่น ประเทศสิงคโปร์ กำหนดไว้ว่านักบัญชีต้องมีความเชี่ยวชาญในกฎหมายท้องถิ่นโดยต้องผ่านการทดสอบวิชากฎหมายองค์กร ภาษีอากรและการจัดการภาษีของประเทศสิงคโปร์ รวมถึงต้องสำเร็จโปรแกรมศึกษาทางด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพที่จัดโดย ISCA

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีในภาคใต้ จำนวน 5,335 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553, หน้า 48) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 372 ราย ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามแต่ละจังหวัด

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยอาศัยแนวทางที่ได้ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน

ความถี่ในการเข้าร่วมอบรม/สัมมนา มีข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) แบบให้เลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ มีจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ จำนวน 30 ข้อ

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเกณฑ์ในการวัดมีการกำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อคำถามให้เป็นค่าหน้าหนักตัวเลขตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (Donald R. Cooper and Pamela S. Schindler, 2011:299)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาด้านทักษะวิชาชีพที่ต้องพัฒนา มีลักษณะการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Opened form)

5.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ในส่วนของแบบสอบถาม โดยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทำการทดสอบก่อนการปฏิบัติงานจริง (Try Out) กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จำนวน 30 ชุด โดยนำไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านและทั้งหมด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .921

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

5.4.1 ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและความรู้ทางด้านวิชาชีพ

5.4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ

5.4.3 การศึกษาความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) และการวิเคราะห์ค่าที่ (Independent Sample T-Test)

6. ผลการวิจัย

6.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 33-40 ปี มีวุฒิการศึกษายู่ในระดับปริญญาตรี ปัจจุบันปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชีในตำแหน่งผู้ทำบัญชีอิสระ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี 5-10 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ทางด้านวิชาชีพบัญชี 10-20 ชั่วโมงต่อปี

6.2 ความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีไทย โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มากที่สุด รองลงมาเป็นทักษะทางปัญญา และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล

6.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ ผลการทดสอบพบว่า

6.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

6.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

6.3.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะด้านภาษาต่างประเทศแตกต่างกัน (ตามตาราง 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพของนักบัญชีไทยจำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะวิชาชีพ	ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ทักษะทางปัญญา	ปริญญาตรี	223	4.10	.77874	.509	.611
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	4.06	.81563		
ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	ปริญญาตรี	223	4.14	.75757	1.074	.283
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	4.05	.83654		
ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	ปริญญาตรี	223	4.07	.68066	1.475	.141
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	3.96	.77004		
ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ปริญญาตรี	223	4.34	.67040	1.174	.241
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	4.25	.78145		
ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	ปริญญาตรี	223	3.91	.86831	.663	.574
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	3.97	.86537		
ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ	ปริญญาตรี	223	4.11	.80934	2.057	.040*
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	3.92	.94094		
ทักษะทางด้านวิชาชีพโดยภาพรวม	ปริญญาตรี	223	4.31	.65640	2.023	.044*
	สูงกว่าปริญญาตรี	149	4.16	.74496		

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีการความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

6.3.5 กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

ทักษะวิชาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	dr	SS	MS	F	Sig.
ทักษะทางปัญญา	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	1.144	.286	.452	.771
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	232.104	.632		
	รวม	371	233.247			
ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	3.774	.943	1.519	.196
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	227.925	.621		
	รวม	371	231.699			
ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	2.510	.627	1.217	.303
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	189.221	.516		
	รวม	371	191.731			
ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	3.724	.931	1.872	.115
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	182.556	.497		
	รวม	371	186.280			
ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	4.089	1.022	1.368	.245
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	274.362	.748		
	รวม	371	278.452			
ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	8.262	.584	1.207	.307
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	271.351	.483		
	รวม	371	279.613			
ทักษะทางด้านวิชาชีพโดยภาพรวม	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4	2.334	2.066	2.794	.026*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	367	177.416	.739		
	รวม	371	179.750			

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. การอภิปรายผลการวิจัย

7.1 ความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีไทยโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มากที่สุด รองลงมาเป็นทักษะทางปัญญา และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล อาจกล่าวได้ว่า ทักษะวิชาชีพบัญชีเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่นักวิชาชีพบัญชีทุกคนต้องมีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีซึ่งเมื่อมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนักบัญชีควรมีการเตรียมความพร้อมทางด้านทักษะวิชาชีพให้มากขึ้นเพื่อสามารถแข่งขันกับนักวิชาชีพบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องทักษะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่านักบัญชีของสำนักงานบัญชี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีทักษะความเป็นมืออาชีพโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางองค์กรและการจัดการธุรกิจ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน (ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์และคณะ, 2553, บทคัดย่อ)

ในประเด็นของทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ เป็นทักษะที่นักวิชาชีพบัญชีมีน้อยที่สุด อาจกล่าวได้ว่าการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจในอดีตบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันผู้ประกอบการวิชาชีพได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายที่งานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบขององค์กรจะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมุมมองแบบรอบโลกซึ่งประเด็นการปรับเปลี่ยนดังกล่าวอาจส่งผลให้นักวิชาชีพบัญชียังขาดทักษะดังกล่าวซึ่งในอนาคตเมื่อมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนักวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะด้านการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจให้เพิ่มมากขึ้นทั้งนี้เพื่อป้องกันการเข้ามาครอบงำกิจการของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในกลุ่มประเทศอาเซียนรวมถึงการเพิ่มทักษะดังกล่าวจะส่งผลให้มีโอกาสในการเดินทางไปทำงานกับประเทศในกลุ่มอาเซียนได้มากขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นผู้บริหารองค์กร

7.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะด้านภาษาต่างประเทศแตกต่างกัน ซึ่งผู้ที่วุฒิการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าผู้ที่วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องความคาดหวังและความพร้อมของวิชาชีพสอบบัญชีไทยในการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทจะถูกคาดหวังจากผู้บังคับบัญชามากกว่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทก็มีความพร้อมในเรื่องดังกล่าวมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (วลัยลักษณ์ สุวรรณวลัยกร, 2556, หน้า 42) และสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา สถานประกอบการจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษามีผลต่อความพร้อมทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาชีพ ด้านภาษา ด้านกฎหมายและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (นฤมล สุมรรคา, 2554, หน้า 83-84)

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความพร้อมด้านทักษะวิชาชีพบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ อาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสร้างความเชี่ยวชาญ/ความพร้อมให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นเมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมากความพร้อมในการปฏิบัติงานก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไป

ด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา สถานประกอบการจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ทำงานบัญชีมีผลต่อความพร้อมด้านภาษาและด้านกฎหมาย (นฤมล สุมรรคา, 2554, หน้า 84)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

8.1.1 ทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีโอกาสในการเข้าไปประกอบอาชีพในกลุ่มประเทศอาเซียนรวมถึงความสามารถในการแข่งขันกับนักวิชาชีพบัญชีในประเทศอื่นที่เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยซึ่งนักวิชาชีพบัญชีควรมีความตระหนักในประเด็นดังกล่าวด้วยการพัฒนาตนเองทางด้านภาษาต่างประเทศรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะดังกล่าวควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาชีพบัญชีหรืออาจมีการกำหนดให้ทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งในทักษะวิชาชีพที่จำเป็นพร้อมทั้งมีการกำหนดให้การสอบวัดระดับความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

8.1.2 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ เป็นทักษะที่นักวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมน้อยที่สุดซึ่งทักษะดังกล่าวมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นของนักบัญชีซึ่งทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจเป็นทักษะที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งจะมีการเรียกร้องให้แสดงบทบาทเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันที่ผู้ประกอบการวิชาชีพได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายที่งานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบขององค์กรจะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมุมมองแบบรอบโลก ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจรวมถึงการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ ความสามารถที่จัดแบ่งหน้าที่งาน ที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากรการมีภาวะผู้นำ การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ ทักษะดังกล่าวถือเป็นทักษะที่สำคัญที่นักวิชาชีพบัญชีควรให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาให้มีความพร้อมมากขึ้นซึ่งหากนักวิชาชีพบัญชีไทยมองข้ามประเด็นดังกล่าวอาจเปิดโอกาสให้นักวิชาชีพบัญชีจากกลุ่มประเทศอื่นเข้ามาบริหารจัดการกิจการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยได้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อใช้ในการทดสอบทักษะทางด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อเป็นการวัดความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่อการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง

8.2.2 ควรมีการศึกษาทักษะวิชาชีพที่จำเป็นจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งประเทศโดยการศึกษาแยกกลุ่มระหว่างผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั้งนี้ผลการวิจัยจะใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาทักษะวิชาชีพที่จำเป็นได้ดียิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กานดาพรรณ แก้วผาบ. (มปป.). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนักศึกษาสาขาวิชาชีพบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (รายงานผลการวิจัย). คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2555. ธุรกิจบริการ: วิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2556, สืบค้นจาก www.dtn.go.th/filesupload/aec/images/acc29-05-55.pdf
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2556. จำนวนผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2556. สืบค้นจาก <http://www.dbd.go.th/main.php?filename=index>.
- กลุ่มพหุภาคี สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ. 2554. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความสำคัญอย่างไร. กรุงเทพฯ.
- จินตนา ชัยวรรณการ. 2555. ก้าวที่สำคัญของนักบัญชีเข้าสู่ AEC. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ.
- จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย. (มปป.). ก้าวสู่ AEC ภาษาอาเซียน จำเป็นจริงหรือ. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2556. สืบค้นจาก www.itd.or.th/weeklyarticles?download=246%3Aar.
- ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์และคณะ. 2553. ทักษะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดขอนแก่น (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. นครราชสีมา.
- นิพนธ์ ทัศนชัยชนะ. 2554. กรอบวิชาชีพบัญชีของไทยเป็นฉันใด?. วารสารวิชาชีพบัญชี, ปีที่ 7, ฉบับที่ 18 เมษายน 2554.
- นฤมล สุมรรคา. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา สถานประกอบการจังหวัดสระบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นิโบล ปางลิลาส. (มปป.). เคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพเข้าสู่ตลาดอาเซียนอย่างเสรี: โอกาสและผลกระทบต่อไทย. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. กรุงเทพฯ.
- ทัศนีย์วรรณ ภูผ่าน. 2555. การตระหนักถึงผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อผู้จัดทำบัญชีในจังหวัดเลย. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. 2553. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- วลัยลักษณ์ สุวรรณวัลย์กร. 2556. ความคาดหวังและความพร้อมของวิชาชีพสอบบัญชีไทยในการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารวิชาชีพบัญชี, ปีที่ 9, ฉบับที่ 25 สิงหาคม 2556.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2552. ทักษะวิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2556. สืบค้นจาก www.fap.or.th.
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2553. ถนนสู่ AEC เพื่อ SMEs ไทย. กรุงเทพฯ .
- สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. 2547. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สงกรานต์ ไกวงษ์. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทยในบริบทของผู้สอบบัญชีภาษีอากรและผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555. โครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน. กระทรวงแรงงาน.
- Donald R. Cooper & Pamela S. Schindler, **Business Research Method**. Eleventh Edition. Mc Graw – Hill International Edition.